

***PROGRAM PROFILAKTYKI
ZESPOŁU SZKÓŁ NR 3***

***GIMNAZJUM NR 3
im. JANUSZA KUSOCIŃSKIEGO***

***UL. WŁADYSŁAWA BRONIEWSKIEGO 7
05-120 LEGIONOWO***

Legionowo 2016

SPIS TREŚCI

1. Skład zespołu.
2. Wstęp.
3. Podstawa prawna
4. Założenia szkolnego programu profilaktyki.
5. Adresaci programu.
6. Główne cele profilaktyczne.
7. Cele szczegółowe.
8. Struktura oddziaływań profilaktycznych.
9. Struktura i sposób realizacji działań w zakresie profilaktyki uzależnień.
10. Ogólny plan działań.
11. Oczekiwane efekty.
12. Współpraca z rodzicami.
13. Ewaluacja.

1. SKŁAD ZESPOŁU

Przewodnicząca:

Anetta Ostrowska – pedagog szkolny

Członkowie:

1. Beata Niziołek – wicedyrektor, nauczyciel przyrody, biologii
2. Agnieszka Mirowska – psycholog szkolny
3. Justyna Kowalska – nauczyciel wychowania przedszkolnego kl. „0”
4. Iwona Kraśniewska- nauczyciel świetlicy
5. Iwona Zawadzka – nauczyciel matematyki
6. Agata Socha – nauczyciel przyrody, biologii

Szkoła posiada: Radosną szkołę, świetlicę, gabinet pedagoga, psychologa, logopedy, gabinet pielęgniarki, dwie sale gimnastyczne, bieżnię, plac zabaw dla najmłodszych, stołówkę, bibliotekę.

2. WSTĘP

Program profilaktyki wspomaga program wychowawczy szkoły. Dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz środowiska rodzinnego. Zadaniem szkolnej profilaktyki jest chronienie młodzieży przed zagrożeniami poprzez działania wychowawczo – profilaktyczne, a także reagowanie w sytuacjach rozpoznania pierwszych prób podejmowania ryzykownych zachowań, zwłaszcza związanych z prezentowaniem agresji i używaniem środków psychoaktywnych, z uwzględnieniem dopalaczy.

Profilaktyka to odpowiednie działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi danego zjawiska w konkretnej społeczności, profilaktyka może również polegać na promowaniu alternatywnych zjawisk. Profilaktyka jest jednym ze sposobów reagowania na rozmaite zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Negatywna ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczenia. Odpowiedzialność za wychowanie swoich dzieci ponoszą rodzice. To oni pełnią podstawowe funkcje zapobiegawcze. Szkoła jako instytucja wspierająca działania rodziny pomagając im w tym procesie. Program profilaktyczny naszej placówki dotyczy przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym podejmowanym przez uczniów do których należą:

- palenie papierosów
- spożywanie alkoholu
  - używanie narkotyków odnosi się do ogółu uczniów, a nie tylko z grup ryzyka
  - używanie dopalaczy i innych środków psychoaktywnych
- zachowania agresywne i przestępcze
- patologie

Działania i metody pomocne w diagnozie potrzeb uczniów w obszarze profilaktyki.

1. Analiza nasilenia zachowań ryzykownych.
2. Określenie problemów funkcjonowania uczniów charakterystycznych dla ich etapu rozwoju, specyficznych potrzeb i uwarunkowań środowiskowych.
3. Pozyskiwanie informacji dotyczących zachowań ryzykownych uczniów poprzez:
  - a. informacje od nauczycieli i wychowawców klas dotyczących funkcjonowania uczniów,
  - b. informacje od pedagoga szkolnego, uzupełniające wiedzę na temat specyfiki problemów uczniów o nowe aspekty,
  - c. informacje od uczniów i rodziców uzyskane przy okazji rozmów indywidualnych.
  - d. Badania ankietowe, wywiady, rozmowy, obserwacja, analiza dokumentów.

Uczniowie gimnazjum znajdują się w okresie dorastania. Jest to czas głęboko sięgających zmian psychicznych, okres kształtowania się osobowości młodych ludzi. Proces ten przebiega intensywnie i nie zawsze harmonijnie. Dominującą pozycję przyjmuje życie uczuciowe. Emocje młodzieży charakteryzuje labilność, tendencja do przesady i nadmierna afektacja. Skutkiem tego typu emocjonalności jest narastanie problemów i konfliktów z uwagi na podejmowanie nieprzemyślanych decyzji kierowanych emocjami, a nie racjonalnym myśleniem. Logiczne argumenty kierowane przez rodziców, czy nauczycieli nie trafiają do młodych ludzi, są przez nich często lekceważone, czy odrzucane. Okres dorastania to również czas poszukiwania własnej tożsamości. Ważne jest więc, aby nastolatki w tym wieku rozwijały pozytywne nastawienie do samych siebie i umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Ich zdolność do radzenia sobie w sytuacji stresowej jest niewielka, dodatkowo wierzą, że jedynymi ich sprzymierzeńcami są rówieśnicy. Z nimi też najchętniej spędzają czas. Ważne stają się imprezy, wyjazdy, koncerty. Pojawia się zatem więcej okazji do próbowania zakazanych owoców i różnych eksperymentów z papierosami, alkoholem, czy narkotykami.

Podstawową staje się potrzeba przynależenia do grupy. Jej skutkiem ubocznym jest potrzeba dostosowywania się do rówieśników, czyli pewnego rodzaju konformizm. Akceptowany jest często ten, kto odcina się od świata dorosłych i przystosowuje się do grupy rówieśniczej. Dlatego nastolatki zaczynają ubierać się po swojemu, rozmawiają po swojemu,

mają swoje wartości grupowe. Zaczyna się też obsesyjne zainteresowanie swoim wyglądem. Kolejną cechą tego okresu rozwojowego jest chęć podejmowania ryzykownych prób. Różne „nie wolno” staje się dla nich wyzwaniem. Lubią niebezpieczeństwo i nie wierzą, że narkotyki, czy alkohol są dla nich niebezpieczne. Nastolatki lubią pozować na dorosłych i korzystać z ich przywilejów.

Różne zachowania problemowe młodzieży umożliwiają :

1. Zaspokojenie najważniejszych potrzeb psychologicznych (miłości, akceptacji, uznania, bezpieczeństwa, przynależności).
  - a. Realizację ważnych celów rozwojowych.
  - b. Radzenie sobie z przeżywanymi trudnościami życiowymi (redukcja lęku i frustracji).

Czynniki chroniące

Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań problemowych	Czynniki chroniące wspólne dla zachowań problemowych
Związane z sytuacją rodzinną	
<ul style="list-style-type: none"> • Niewłaściwe postawy rodzicielskie (w tym używanie środków psychoaktywnych przez rodziców/opiekunów, przemoc oraz odrzucanie dziecka) • Niewłaściwa pozycja dziecka w rodzinie. • Nieprawidłowa atmosfera życia w rodzinie i konflikty (w tym włączenie dziecka w konflikt) • Niski status materialny rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postawa akceptacji i miłości. • Atmosfera życzliwości i wzajemnego poszanowania. • Stawianie wymagań adekwatnych do możliwości dziecka • Konsekwencja w działaniu • Autentyczny kontakt z dzieckiem, wrażliwość na jego potrzeby. • Prawidłowa pozycja dziecka w rodzinie.

Związane z sytuacją szkolną	
<p>Trudności w nauce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niska motywacja do nauki. • Specyficzne trudności związane z parcjalnymi deficytami rozwojowymi. • Niewystarczająca pomoc w nauce • Mało stymulujące środowisko życiowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Osiągnięcie wyników w nauce zgodnych z możliwościami. • Sukcesy szkolne. • Zainteresowanie nauką. • Przekonanie o zależności między nauką, a możliwością osiągnięcia sukcesów życiowych. • Wspierające i motywujące ocenianie. • Atmosfera szkolna motywująca do nauki. • Aktywność poznawcza • Indywidualizacja działań edukacyjnych.
Związane z grupą rówieśniczą	
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone doświadczenia społeczne. • Brak umiejętności społecznych (empatia, komunikacja, wgląd) • Alienacja, odrzucenie przez grupę rówieśniczą 	<ul style="list-style-type: none"> • Konstrukttywne i bogate doświadczenia społeczne i poznawcze. • Dobrze rozwinięte umiejętności funkcjonowania społecznego. • Przynależność do grupy o pozytywnym charakterze.
Czynniki osobowościowe	
<ul style="list-style-type: none"> • Problemy emocjonalne. • Nieadekwatny obraz własnej osoby. • Niskie poczucie własnej wartości. • Brak umiejętności radzenia sobie z problemami • Skłonność do depresji, neurotyzmu, przeżywania licznych kryzysów, zaburzenia psychiczne i osobowości 	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzeganie własnych możliwości mimo ograniczeń. • Ciekawość poznawcza. • Zdolności i zainteresowania. • Umiejętność prawidłowego komunikowania się. • Umiejętność autoprezentacji • Przewaga takich cech osobowościowych jak: ekstrawersja, sumienność i ugodowość

3. PODSTAWA PRAWNA

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
- Konwencja o Prawach Dziecka.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół
- Rozporządzenie z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw
- Rozporządzenie MEN z dnia 31 stycznia 2003 w sprawie poszczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226), rozszerzenie zakresu przedmiotowego rozporządzenia o ogół uczniów
- Rozporządzenie z dn. 18.01.2015 w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- Rozporządzenie MEN z dnia 24 lipca 2015r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 113)
- Rozporządzenie z dn. 29 sierpnia 2014r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania,

działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. poz. 1170 ze zm.)

- Ustawa z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2016 poz. 35)
- Rozporządzenie MEN z dn. 10.06.2015 w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. Poz. 843)

4. ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Niniejszy program profilaktyki powstał, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom. Jego nadrzędnym celem jest zwiększenie ilości i jakości oddziaływań profilaktycznych, w szczególności w zakresie ochrony zdrowia i redukcji ryzykownych zachowań młodzieży.

W ramach realizacji programu profilaktyki chcemy przygotować młodzież do zdrowego, bezpiecznego i wolnego od nałogów życia. W przygotowaniu programu wzięto pod uwagę wyniki dotychczasowej pracy wychowawczej, zjawiska z którymi stykali się nauczyciele i wychowawcy w ramach lekcji, wycieczek oraz obserwacje. Program ukierunkowany jest na działania, które mają pomóc młodzieży podjąć trafne decyzje dotyczące wyborów, zachowań asertywnych i umiejętności radzenia sobie z presją grupy, rozwijać zainteresowania uczniów oraz przeciwdziałać niepowodzeniom szkolnym, określać system wartości, uczyć samodzielności myślenia. Zawarte w programie działania pozwolą młodym ludziom, otrzymać rzetelną informację na temat zagrożeń, uzależnień, przemocy rówieśniczej oraz ze strony dorosłych. Program obejmuje profilaktykę przeciw narkotykową wszystkich uczniów, nie tylko tych funkcjonujących w środowiskach dysfunkcyjnych, przejawiających zachowania trudne i ze skłonnością do używania środków psychoaktywnych.

5. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są uczniowie klas I – III Gimnazjum Nr 3 w Legionowie.

6. GŁÓWNE CELE PROGRAMU

1. Propagowanie praw człowieka, ucznia, dziecka.
2. Wzmocnienie kontaktu z domem rodzinnym.

3. Przeciwdziałanie uzależnieniom.
4. Promowanie zdrowego stylu życia.
5. Wszechstronny rozwój osobowy uczniów
6. Dbanie o bezpieczeństwo, profilaktyka agresji i przemocy w szkole.
7. Kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych.
8. Wspieranie rodziców.
9. Przeciwdziałanie zagrożeniom (narkomanii, alkoholizmowi, dopalaczom, przemocy).
10. Upowszechnianie czytelnictwa wśród młodzieży.

10. Rozwijanie kompetencji informacyjnych młodzieży w celu zwiększenia umiejętności wyszukiwania i korzystania z informacji użytecznych, pomocnych w nauce i ważnych dla młodzieży aspektach.

11. Podejmowanie wszelkich działań opiekuńczo-wychowawczych względem uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji i predyspozycji.

12. Wymiana doświadczeń pomiędzy nauczycielami a kadrami kierowniczą w ramach dobrych praktyk.

7. CELE SZCZEGÓŁOWE

- Podnoszenie świadomości uczniów i rodziców na temat uzależnień – zarówno chemicznych (od substancji psychoaktywnej w tym dopalaczy i narkotyków) jak i behawioralnych (komputer, internet, TV, telefon komórkowy, jedzenie, zakupy).
- Umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii informacyjnych.
- Eliminowanie czynników ryzyka i przeciwdziałania im.
- Ukazywanie alternatywnego stylu życia i rozwiązywania problemów.
- Podniesienie frekwencji uczniów.
- Kształtowanie postawy prozdrowotnej i proekologicznej.
- Tworzenie bezpiecznej atmosfery w szkole.
- Wzajemne poznawanie się uczniów oraz budowanie zaufania między uczniami a nauczycielami, a także między nauczycielami a kadrami kierowniczą w ramach dobrych praktyk.
- Ograniczenie zachowań agresywnych w szkole.
- Poznanie konstytucjonalnych praw człowieka (w tym do: wolności i nietykalności osobistej, stosowania kar cielesnych i poniżającego traktowania)
- Uczenie zachowań dotyczących kultury życia codziennego, norm społecznych.

- Nauka i ćwiczenie zachowań asertywnych.
- Ćwiczenie umiejętności radzenia sobie z własnym stresem i presją rówieśniczą.
- Nauka umiejętności radzenia sobie z sytuacjami problemowymi i pokojowe rozwiązywanie konfliktów.
- Poznawanie siebie w aspekcie wyboru zainteresowań.
- Rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród młodzieży jako bufor zachowań trudnych.

8. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH

Zadania:

Rada Pedagogiczna

- Określa zadania w zakresie profilaktyki
- Określa zapotrzebowanie na realizację programów profilaktycznych
- Zatwierdza szkolny program profilaktyki
- Dokonuje analizy działalności profilaktycznej
- Wspiera Zespół ds. Profilaktyki i Wychowania
- Zatwierdza działalność Zespołu ds. Profilaktyki

Nauczyciele

- Współpracują z wychowawcami klas w realizacji zadań profilaktycznych
- Wykonują zalecenia zawarte w opiniach i orzeczeniach wydanych przez PPP
- Doskonalą kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych
- Wspierają wychowawców w ich działaniach wychowawczych oraz przekazują informacje o ewentualnych sytuacjach problemowych
- Indywidualizują proces nauczania
- Wykorzystują w swojej pracy metody aktywizujące

Wychowawcy klas

- Integrują zespoły klasowe
- Dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie
- Wyposażają uczniów w narzędzia ułatwiające radzenie sobie w trudnych sytuacjach

- Realizują zadania w zakresie profilaktyki we współpracy z rodzicami
- Współpracują z Zespołem ds. Profilaktyki i Wychowania
- Przygotowują sprawozdanie z wykonywanych działań w zakresie profilaktyki na semestr i na koniec każdego roku szkolnego
- Współpracują z logopeda, reedukatorem, pedagogiem i psychologiem szkolnym
- Współpracują z rodzicami
- Obserwują zespół klasowy w celu wczesnego wykrywania zachowań ryzykownych i problemów ucznia

Dyrektor i wicedyrektor

- Monitorują pracę wychowawców klas, pedagoga i psychologa szkolnego
- Współpracują z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspierającymi prace szkoły
- Inicjują i organizują realizację zadań w zakresie profilaktyki
- Dbają o ciągły rozwój nauczycieli i dostępność do wiedzy z zakresu profilaktyki

Pedagog szkolny

- Rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów oraz analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych
- Współpracuje z wychowawcami i nauczycielami określając formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno - pedagogicznej
- Organizuje i prowadzi różne formy pomocy pedagogicznej uczniom
- Wspiera nauczycieli w realizacji założeń programu profilaktyki z uwzględnieniem działań opiekuńczo - wychowawczych
- Opracowuje materiały, scenariusze umożliwiające realizację programu profilaktyki
- Kieruje uczniów do poradni specjalistycznych
- Umożliwia osobom z „grupy ryzyka” kontakt z instytucjami oferującymi specjalistyczną pomoc

- Prowadzi indywidualne rozmowy o charakterze terapeutycznym i wychowawczym
- Analizuje frekwencję uczniów i podejmuje odpowiednie kroki w przypadku wysokiej absencji uczniów
- Pośredniczy w kontaktach z PPP, Policją, Sądem kuratorami oraz innymi instytucjami wspierającymi pracę szkoły

Psycholog szkolny

- Wspiera emocjonalnie młodzież
- Współpracuje z rodzicami w celu realizacji założeń programu
- Zapewnia wsparcie nauczycielom
- Kieruje uczniów do poradni specjalistycznych
- Prowadzi indywidualne rozmowy o charakterze terapeutycznym i wychowawczym
- Opracowuje materiały, scenariusze umożliwiające realizację programu profilaktyki
- Współpracuje z wychowawcami i nauczycielami określając formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologicznej
- Organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologicznej uczniom
- Diagnostyka środowiska oraz analizuje problemy adolescencji uczniów
- Umożliwia osobom z „grupy ryzyka” kontakt z instytucjami oferującymi specjalistyczną pomoc
- Wspiera nauczycieli w realizacji założeń programu profilaktyki z uwzględnieniem działań opiekuńczo – wychowawczych

Nauczyciel wspomagający

- Indywidualizuje pracę dydaktyczno-wychowawczą
- Uwzględnia indywidualne zainteresowania i uzdolnienia uczniów
- Obniża próg wymagań uczniom, którym nauka sprawia trudności, zapewniając jednocześnie wysoki poziom nauczania dzieciom zdolnym

- Wspólne planowanie działań z nauczycielami wiodącymi (prowadzącymi)
- Dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów
- Aktywizuje uczniów do jak najpełniejszego udziału w lekcji
- Zapewnienie pomocy uczniom niepełnosprawnym w zakresie umożliwiającym im przeżycie sukcesu
- Stosowanie zasady nagradzania w celu wzbudzenia aktywności i motywacji do nauki
- Współpracuje z rodzicami uczniów i informuje ich o zaobserwowanych postępach oraz trudnościach dziecka

Terapeuta pedagogiczny (reeducator, socjoterapeuta)

Terapeuta pedagogiczny pomaga dzieciom ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

- Usprawnianie zaburzonych procesów psychomotorycznych istotnych dla sprawności czytania i pisania.
  - ćwiczenie funkcji wzrokowej - analiza i synteza wzrokowa, pamięć wzrokowa itd.
  - ćwiczenie funkcji słuchowej – analiza i synteza słuchowa, pamięć słuchowa itd.
  - ćwiczenie funkcji ruchowej - motoryki dużej (ogólna sprawność ruchowa), motoryki małej (ćwiczenia graficzne)
  - koordynacji wzrokowo – słuchowo - ruchowej
  - ćwiczenie orientacji w przestrzeni i schemacie ciała
- Ćwiczenie sprawności czytania i pisania z wykorzystaniem różnych technik i pomocy dydaktycznych.
- Przypominanie i utrwalanie reguł oraz zasad ortograficznych.

Logopeda

- Dokonywanie diagnoz logopedycznych
- Tworzenie programów terapii logopedycznej uwzględniających indywidualne potrzeby uczniów

- Działania w zakresie profilaktyki logopedycznej
- Prowadzenie terapii logopedycznej
- Motywowanie młodzieży do działań niwelujących zaburzenia artykulacyjne
- Wzmacnianie wiary uczniów we własne możliwości, rozwijanie samoakceptacji i kształtowanie pozytywnej samooceny
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z wadą wymowy
- Prowadzenie ćwiczeń wspomagających terapię zaburzeń komunikacji werbalnej
- Przypominanie i utrwalanie reguł oraz zasad ortograficznych.
- Utrzymywanie stałej współpracy z rodzicami dzieci, pozostającymi pod opieką logopedy, w celu ujednoczenia oddziaływań terapeutycznych
- Utrzymywanie współpracy z wychowawcami, pedagogiem i psychologiem

Pielęgniarka szkolna

- Organizuje profilaktyczne badania lekarskie oraz szczepienia ochronne młodzieży
- Wykonuje i interpretuje testy przesiewowe oraz dalsze procedury w tym zakresie
- Prowadzi czynne poradnictwo w zakresie pielęgniarskim
- Wspiera wychowawców w zakresie realizacji programu
- Udziela pomocy doraźnej uczniom
- Powiadamia dyrektora, wicedyrektorów, wychowawców, pedagoga, psychologa szkolnego w razie konieczności interwencji medycznej – karetki Pogotowia lub konieczności odbioru dziecka ze szkoły przez rodziców/ opiekunów

Rodzice

- Przedstawiają swoje opinie na temat programu profilaktyki
- Korzystają z pomocy i wsparcia ze strony podmiotów szkoły
- Wnioskują do odpowiednich organów w sprawach kształcenia specjalnego, indywidualnego
- Współpracują na bieżąco z nauczycielami, wychowawcami
- Informują podmioty szkoły o problemach dziecka, ewentualnych zachowaniach ryzykownych

Rada Rodziców

- Opiniuje Program profilaktyki
- Analizuje opinie rodziców dotyczące programu profilaktyki
- Na bieżąco diagnozuje potrzeby profilaktyczne szkoły
- Współpracuje z Zespołem ds. Wychowania i Profilaktyki szkoły
- Współpracuje z Radą Pedagogiczną
- Pomaga uczniom w szczególnej sytuacji problemowej

Institucje wspierające działania szkoły

1. Organ prowadzący – Urząd Miasta Legionowo.
2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
3. OPS.
4. Policja.
5. Straż Pożarna.
6. Straż Miejska.
7. Sąd.
8. Kuratorzy Sądowi.
9. PCK – oddział w Legionowie.
10. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Legionowie.
11. Inne instytucje i organizacje wspierające szkołę.

9. STRUKTURA I SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ

Profilaktyka to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. W stosunku do takich zjawisk podejmowane są w szkole działania w celu ich eliminacji. Skuteczna profilaktyka jest optymalnym

sposobem hamowania rozwoju lub ograniczania skali zjawisk uznanych za dolegliwe społecznie.

Poziomy profilaktyki w szkole:

Profilaktyka pierwszorzędowa adresowana jest do grupy niskiego ryzyka, czyli do całej społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych). Działania podejmowane w jej ramach kierowane są do ludzi zdrowych i wspomagają prawidłowe procesy rozwoju fizycznego i psychicznego. Mają na celu promocję zdrowego stylu życia, opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zapobieganie lub zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych. Na tym poziomie oddziaływań rozwijane są różne umiejętności, które pozwalają każdemu radzić sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi i z przeżywanymi w związku z nimi emocjami. Realizatorami działań i programów profilaktycznych są przede wszystkim nauczyciele wspierani przez psychologów i pedagogów szkolnych, a terenem tych działań szkoła.

Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grupy podwyższonego ryzyka, do osób przejawiających pierwsze objawy dysfunkcji (zaburzeń). Są to uczniowie eksperymentujący ze środkami odurzającymi. Celem działań profilaktycznych na tym poziomie jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, tworzenie warunków, które umożliwią wycofanie się z zachowań ryzykownych. Na terenie szkoły realizatorami działań są socjoterapeuci, psychologowie szkolni, pedagodzy. Zajęcia profilaktyczne prowadzone są wobec pojedynczych uczniów lub określonych grup, najczęściej w grupach socjoterapeutycznych, indywidualnych rozmowach z pedagogiem, psychologiem. Uczniowie korzystają z pomocy w poradniach psychologiczno – pedagogicznych i profilaktycznych, klubach lub świetlicach socjoterapeutycznych.

Profilaktyka trzeciorzędowa adresowana jest do grupy wysokiego ryzyka, do osób, u których występują już rozwinięte symptomy choroby (zaburzeń), na przykład uzależnienie od narkotyków, alkoholu. Działania prowadzone na tym poziomie mają na celu zablokowanie pogłębiania się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Na tym poziomie profilaktyka prowadzona jest we

współpracy z instytucjami zewnętrznymi, przez lekarzy specjalistów, psychologów, psychoterapeutów, rehabilitantów, pracowników socjalnych, specjalistów z zakresu resocjalizacji, ośrodków, itp. Działania profilaktyczne są podejmowane obok lub po zakończeniu specjalistycznej terapii (np. odwykowej).

Profilaktyka uniwersalna – kierowana do wszystkich uczniów w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych w znacznym stopniu – np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych, narkotyków, alkoholu, dopalaczy. Na tym poziomie wykorzystywana jest ogólna wiedza na temat zachowań ryzykownych, czynników ryzyka i chroniących, danych epidemiologicznych (głównie wyników badań naukowych dotyczących między innymi używania substancji psychoaktywnych, informacji o wieku inicjacji itp.). Celem jest przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych. W dużej mierze działania profilaktyczne skupiają się na tworzeniu wspierającego, przyjaznego klimatu szkoły, który pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i poczucie wartości, motywację do osiągnięć zarówno uczniów, rodziców, jak i nauczycieli. Działania te umożliwiają także czynny udział rodziców w życiu szkoły.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup uczniów w społeczności szkolnej. Informacje o uczniach szkoła gromadzi w toku codziennego procesu edukacji. Szczególnie dotyczy to uczniów z deficytami poznawczymi, z rodzin dysfunkcyjnych itp. Dla dzieci i młodzieży znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka organizowane są indywidualne lub grupowe działania profilaktyczne (np. terapia pedagogiczna, treningi umiejętności społecznych, socjoterapia).

Profilaktyka wskazująca – kierowana do osób wysokiego ryzyka – to działania wymagające specjalistycznego przygotowania, polegające na terapii, interwencji, bądź leczeniu dzieci i młodzieży z symptomami zaburzeń. Na tym poziomie, w „profilaktykę” częściej angażują się różne instytucje zewnętrzne, przygotowane do prowadzenia pomocy psychologicznej lub medycznej.

Czynniki ryzyka, czynniki chroniące

Do najpoważniejszych zachowań ryzykownych zalicza się:

- używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- wczesną aktywność seksualną,
- zachowania agresywne i przestępcze,
- porzucenie nauki szkolnej,
- ucieczki z domu i z lekcji
- przemoc rówieśnicza
- odrzucenie przez rówieśników
- destrukcyjna grupa rówieśnicza
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem

Czynniki ryzyka i chroniące można pogrupować w kilka kategorii:

- zmienne związane z jednostką,
- zmienne związane z rodziną,
- zmienne związane z lokalną społecznością.

Za najważniejsze czynniki chroniące na ogół uważa się:

- silną więź emocjonalną z rodzicami,
- ogólnie pozytywne relacje z dorosłymi (posiadanie autorytetów),
- zainteresowanie nauką szkolną i aspiracje edukacyjne,
- poszanowanie prawa, norm i wartości,
- przynależność do pozytywnej grupy społecznej,
- angażowanie się w działania prospołeczne,
- pozytywny klimat szkoły,
- wzajemna pomoc uczniowska,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy

Natomiast ogólnymi czynnikami ryzyka są odpowiednio:

- brak więzi w rodzinie (konflikty, prezentowane przez rodziców zachowania dysfunkcyjne, niekonsekwencja lub brak dyscypliny wychowawczej),
- negatywne relacje ze znaczącymi osobami dorosłymi,
- niepowodzenia w nauce szkolnej i związany z tym faktem brak wiary we własne siły,

- odrzucenie powszechnie obowiązujących norm i wartości,
- buntowniczność, zachowania aspołeczne,
- przynależność do negatywnej grupy, uleganie negatywnej presji rówieśniczej,
- angażowanie się w zachowania ryzykowne (np. odurzanie się).

Prawdopodobieństwo pojawienia się zachowań ryzykownych jest tym większe, im więcej czynników ryzyka oddziałuje na młodzież oraz im bardziej są one szkodliwe i dłużej trwa ich działanie. Rola, jaką mogą odegrać wspomniane czynniki, zależy również od wieku dziecka, jego fazy rozwoju, uwarunkowań środowiskowych i sytuacyjnych. Uczeń, który podejmuje zachowania ryzykowne, robi to najczęściej dlatego, że nie może lub nie potrafi funkcjonować inaczej. Takie zachowania są jego „własnym sposobem przystosowania się”. Zadaniem profilaktyki uzależnień proponowanej w szkole jest więc inicjowanie działań, które wprowadzą pożądane zmiany w funkcjonowaniu ucznia. Aby ten cel osiągnąć należy jednocześnie oddziaływać na czynniki chroniące (wzmacniać je) oraz na czynniki ryzyka (eliminować je).

Metody współpracy z policją w sytuacjach zagrożenia:

W ramach długofalowej pracy szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń. Koordynatorami współpracy z Policją są: pedagog/psycholog szkolny.

Każda, dotycząca uczniów, wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi szkoły lub wicedyrektorowi szkoły.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizację dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym;
- spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełnione czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz sposobów unikania zagrożeń;
- informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły „wypełniających znamiona przestępstwa”, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży;

- udzielenie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły;

- wspólny – szkoły i policji – udział w lokalnych programach profilaktyki związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Szkoła współpracuje również z Centrum Szkolenia Policji, Sądem Rejonowym, Kuratorami, Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną.

Działania interwencyjne, które prowadzi szkoła

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia (narkotyki, dopalacze), przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji¹, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora, wicedyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tych instytucji.

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga, psychologa.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Uczeń znajduje się pod opieką pedagoga/psychologa.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielania pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszy policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel/pedagog/psycholog, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, wzywa policję.

3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby/plecaka szkolnego oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

3. W przypadku gdy uczeń mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości plecaka, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego poprzez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub policję (art. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 304 kodeksu postępowania karnego).

Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły;
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia;
- przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę;
- powiadomienie rodziców ucznia sprawcy;

- niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana;

- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa i przekazanie ich policji

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

-udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń;

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły;

- powiadomienie rodziców ucznia;

- niezwłoczne wezwanie policji, w przypadku kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Ważne telefony oraz adresy internetowe

- **801 199 990** Ogólnopolski Telefon Zaufania Narkotyki Narkomania, który czynny jest w godzinach od 16:00-21:00. Konsultanci udzielają informacji na temat uzależnienia od środków psychoaktywnych, wskazują miejsca w których można uzyskać bezpłatną pomoc specjalistyczną, informują o aktualnych uregulowaniach prawnych w zakresie prawa antynarkotykowego. Telefon prowadzony jest przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.
- **116 111** pod tym numerem anonimowo i bezpłatnie każdy młody człowiek może uzyskać pomoc i wsparcie. Eksperci pomagają też rodzicom i nauczycielom, linia dostępna codziennie w godzinach 12:00 – 22:00,
- **800 100 100** bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności wynikające z problemów i zachowań ryzykownych takich jak: agresja i przemoc w szkole, cyberprzemoc i zagrożenia związane z nowymi technologiami, wykorzystywanie seksualne, kontakt z substancjami psychoaktywnymi, uzależnienia, depresja, myśli samobójcze, zaburzenia odżywiania (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godzinach 12:00 – 18:00)

- **507 832 741** Wakacyjny telefon zaufania dla dzieci i młodzieży. Swoje problemy mogą tam zgłosić również dorośli, pracujący na co dzień z młodymi ludźmi. Telefon jest czynny codziennie (do 31 sierpnia), w godz. 19-21. Prowadzenie Wakacyjnego Telefonu Zaufania wspiera Ministerstwo Edukacji Narodowej.
- **800 060 800** bezpłatna, całodobowa infolinia Głównego Inspektora Sanitarnego. Pod tym numerem telefonu możemy uzyskać informacje na temat negatywnych skutków zażywania "dopalaczy" oraz o możliwościach leczenia. Infolinia jest także przeznaczona dla rodziców, którzy mają wątpliwości czy ich dzieci zażywają tzw. dopalacze.
- Antynarkotykowa Poradnia Internetowa, działająca pod adresem www.narkomania.org.pl

**Zadania dotyczące przeciwdziałania środkom psychoaktywnym
(narkotyki, dopalacze)**

Zadanie do realizacji	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin
Podniesienie w społeczności szkolnej wiedzy na temat szkodliwości i przyczyn narkomanii: - Podniesienie stanu wiedzy wśród rodziców. - Podniesienie stanu wiedzy na temat szkodliwości stosowanie środków psychoaktywnych, narkotyków wśród dzieci i młodzieży	- pogadanki - spotkania z funkcjonariuszami Policji, CSP - Opracowanie, przygotowanie oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat zjawiska narkomanii i innych substancji psychoaktywnych (dopalacze) oraz form pomocy świadczonej osobom uzależnionym i ich rodzinom	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele, dyrekcja szkoły	IX-VI
Działania edukacyjne w zakresie zagrożeń narkomanią oraz wpływu narkotyków i innych środków psychoaktywnych (dopalaczy) na rozwój psychofizyczny, stan zdrowia i zagrożenie życia. Realizacja edukacji zdrowotnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	- warsztaty - spotkania - indywidualne rozmowy - praca w grupach	Psycholog, pedagog, instytucje zewnętrzne	IX-VI

Zapewnienie dostępności do pomocy osobom dotkniętym i zagrożonym narkomanią oraz ich rodzinom.	- przekazanie i udostępnienie telefonów zaufania uczniom i rodzicom	Pedagog, psycholog, dyrekcja szkoły, wychowawcy	IX-VI
Zwiększenie wiedzy na temat skali, struktury zjawiska narkomanii oraz zagrożenia narkomanią.	- szkolenia RP i rodziców	Pedagog, psycholog, dyrektor, instytucje zewnętrzne	X - VI
Udział w programach profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz używania innych środków psychoaktywnych.	- udział w konkursach, spektaklach profilaktycznych	Wychowawcy, pedagog, psycholog	IX - VI
Pomoc osobom dotkniętym wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem szkolnym.	- konsultacje - socjoterapia - indywidualne rozmowy, obserwacje, wywiady	Pedagog, psycholog, socjoterapeuta	IX-VI
Zajęcia: Alkohol, narkotyki, dopalacze – świat nierzeczywisty. Substancje psychoaktywne – skutki prawne. Zajęcia: Uwaga na dopalacze.	- spotkanie z funkcjonariuszami Policji, CSP	Pedagog, psycholog	II - VI
Udzielanie pomocy psychologicznej – pedagogicznej w szkole w zakresie profilaktyki uzależnień, w szczególności uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie.	- indywidualne rozmowy - konsultacje - socjoterapia - zajęcia dodatkowe pozalekcyjne	Pedagog, psycholog, nauczyciele, socjoterapeuta	IX-VI
Zagospodarowanie czasu wolnego uczniów, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwijanie pasji i zainteresowań w ramach zajęć pozalekcyjnych.	- udział uczniów z zajęciach rozwijających uzdolnienia	nauczyciele	IX-VI
Angażowanie uczniów w różne formy działalności uczniowskiej.	- wolontariat - akcje charytatywne - konkursy - apele, itp.	Opiekunowie SU, nauczyciele, wychowawcy	IX - VI
Gromadzenie materiałów na temat uzależnień.	- zbiór materiałów - plakaty, ulotki - gazetki ściennie	Pedagog, psycholog, bibliotekarz	IX-VI
Wzmocnienie kontroli podczas	- kontrolowanie	nauczyciele	IX-VI

dyżurów (m.in. zwracanie uwagi na grupy uczniów przebywających w toaletach).	uczniów - obserwacja - monitoring szkolny		
Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki.	- szkolenia - warsztaty - zgłoszenia do Sądu i na Policję - współpraca z kuratorami, PSSE, CSP, Policją, Sądem	Pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele, dyrekcja	IX - VI

SPODZIEWANE EFEKTY

Uczniowie:

- posiadają określoną wiedzę na temat zdrowego stylu życia,
- zdobędą istotne umiejętności psychologiczne i społeczne, takie jak skuteczne odmawianie, asertywność,
- utrwalą postawę odrzucającą nałogi, wychowanie do wartości

Rodzice:

- usystematyzują swoją wiedzę na temat uzależnień i ich skutków,
- podwyższą swoje kompetencje wychowawcze i profilaktyczne,
- włączają się w działania profilaktyczne prowadzone w szkole

Nauczyciele:

- udoskonalają swoje umiejętności w działaniach profilaktycznych.

10. OGÓLNY PLAN DZIAŁAŃ

Formy realizacji

Forma edukacyjno – informacyjna:

- Prowadzenie zebrań tematycznych dla rodziców uwzględniających ich potrzeby.

- Przekazywanie rzetelnej i rzeczowej informacji.
- Organizowanie szkoleń Rady Pedagogicznej w zakresie programu profilaktyki.
- Wyposażanie w podstawowe umiejętności społeczne.

Forma alternatywna:

- Wskazywanie alternatywnych rozwiązań dla sytuacji trudnych.
- Organizacja zajęć umożliwiających organizację wolnego czasu w sposób bezpieczny i rozwijający.
- Angażowanie w działalność społeczną i charytatywną.

Forma interwencyjna (drugorzędowa)

- Współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły w zakresie profilaktyki.
- Kierowanie wniosków o interwencję w uzasadnionych przypadkach wynikających z łamania praw człowieka i ucznia, naruszających godność osobistą.

Formy realizacji: zajęcia dydaktyczno – wychowawcze; spotkania z pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką; spotkania ze specjalistami; udział w spektaklach profilaktycznych; udział w konkursach, zawodach; prelekcje; wykłady; pogadanki; udział w formach doskonalenia nauczycieli.

Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Sposoby ewaluacji	Termin
<p><u>Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa uczniów.</u></p> <p>1. Rozwijanie umiejętności społecznych i postaw moralnych.</p> <p>2. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem.</p> <p>3. Wpajanie zasad savoir-vivre</p>	<p>- zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów z obniżoną oceną z zachowania.</p> <p>- warsztaty na godzinach wychowawczych (asertywność, presja rówieśnicza, komunikacja, rozwiązywanie konfliktów i problemów).</p> <p>-Programy profilaktyczne „Bezpieczna +” „Bezpieczne wakacje”</p> <p>- system kontraktów za niewłaściwe zachowanie</p> <p>- współpraca ze specjalistami: policją, terapeutami, psychologami, kuratorami sądowymi.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog</p>	<p>Dokumentacja szkolna</p>	<p>IX - VI</p>

<p><u>Podnoszenie frekwencji.</u></p> <p>1. Egzekwowanie od rodziców terminowego usprawiedliwiania nieobecności w poszczególnych klasach.</p> <p>2. Miesięczna analiza frekwencji uczniów w poszczególnych klasach</p> <p>3. Informowanie rodziców na temat prawnych i pozaprawnych konsekwencji wagarów</p> <p>4. Kontynuacja Programu poprawy frekwencji</p> <p>5. Kontynuacja wdrażania dziennika elektronicznego</p>	<p>- usprawiedliwianie na szkolnym arkuszu absencji.</p> <p>- zorganizowanie lekcji wychowawczej dotyczącej odpowiedzialności i właściwego rozumienia kryteriów poszczególnych ocen z zachowania.</p> <p>- przestrzeganie praw i obowiązków przez uczniów</p> <p>- zapoznanie z prawami, regulaminami i procedurami oraz konsekwencjami związanymi z niewłaściwym zachowaniem</p> <p>- usprawnienie wymiany między nauczycielami a rodzicami</p>	<p>Wychowawca, pedagog, nauczyciele, dyrektor, wicedyrektorzy</p>	<p>Protokoły z zebrań klasowych.</p> <p>Lista obecności w dziennikach.</p> <p>Zapis w dziennikach lekcyjnych tematów godzin wychowawczych.</p> <p>Inna dokumentacja szkolna</p>	<p>IX - VI</p>
--	--	--	---	----------------

<p><u>Profilaktyka uzależnień (nikotynizm, narkomania, alkoholizm, dopalacze, używki)</u></p> <p>1. Utrudnianie dostępu do używek</p> <p>2. Uświadomienie wpływu używek na rozwój fizyczny, psychiczny i społeczny.</p> <p>3. Uczenie umiejętności odmawiania.</p> <p>4. Uświadomienie konsekwencji prawnych wynikających z zażywania środków odurzających.</p>	<p>- realizacja na lekcjach wychowawczych tematyki mówiącej o szkodliwości stosowania używek</p> <p>pogadanki i prelekcje na w/w temat dla rodziców i uczniów</p> <p>- udział w spektaklach profilaktycznych</p> <p>- realizacja programu „Znajdź właściwe rozwiązanie”</p> <p>- udział w Światowym Dniu Rzucania Palenia</p> <p>- udział w Światowym Dniu Bez Papierosa</p> <p>-Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie rozpoznawania zjawisk patologicznych oraz projektowania właściwych działań.</p> <p>-pogłębianie zdolności informatycznych w celu zwiększenia dostępu do informacji nt szkodliwych używek</p>	<p>Wychowawca,</p> <p>nauczyciele, pedagog, psycholog, dyrektor, wicedyrektor</p> <p>Wychowawcy</p>	<p>Zapisy tematów w dziennikach</p> <p>Dokumentacja wychowawców, psychologa, pedagoga</p> <p>Dokumentacja z zebrań z rodzicami prowadzona przez wychowawców</p> <p>Sprawozdania</p>	<p>IX – VI</p>
---	--	---	---	----------------

<p><u>Zmniejszenie zachowań agresywnych i przemocy rówieśniczej.</u></p> <p>1. Uczeń wie, co to są zachowania agresywne.</p> <p>2. Rozróżnia rodzaje zachowań.</p> <p>3. Przewiduje skutki zachowań agresywnych.</p> <p>4. Potrafi dokonać selekcji właściwego zachowania.</p> <p>5. Ocenia negatywne zachowania rówieśników.</p> <p>6. Zaproponuje alternatywne zachowanie w sytuacji problemowej.</p>	<p>- szybkie reagowanie na wszelkie przejawy agresji</p> <p>- zwiększenie czujności w czasie pełnienia dyżurów</p> <p>- spotkania z Policją, psychologiem, warsztaty dla uczniów i nauczycieli z przeciwdziałania przemocy szkolnej prowadzone przez trenerów z firmy Epsilon</p> <p>- analiza właściwych zachowań na podstawie lektur, tekstów omawianych na zajęciach lekcyjnych</p> <p>- wykaz instytucji, do których można zwrócić się gdy stykamy się z przemocą</p> <p>- udział w spotkaniach profilaktycznych</p> <p>-indywidualne podejście do każdego ucznia podczas interwencji oraz działań opiekuńczo-wychowawczych</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog</p> <p>trenerzy z firmy Epsilon</p>	<p>Dokumentacja szkolna: tematy w dziennikach, zdjęcia i notatki na stronie internetowej szkoły</p>	<p>IX - VI</p>
---	---	--	---	----------------

<p><u>Wzrost kultury osobistej i kształtowanie postaw uczniów,</u></p> <p>1. Kulturalnie zachowuje się w różnych sytuacjach w szkole i w domu, miejscach publicznych.</p> <p>2. Zna zasady dobrego zachowania.</p> <p>3. Dbanie o kulturę słowa i zachowania.</p>	<p>- stała kontrola zachowań pozytywnych i negatywnych uczniów</p> <p>- pilnowanie, aby wszelkie przejawy ustalonych uregulowań nie były łamane</p> <p>- zwracanie uwagi na kulturę słowa</p> <p>- reagowanie na przejawy wulgaryzmu</p> <p>-wprowadzenie zeszytów uwag i pochwał dla danej klasy (rozliczane przez wychowawców)</p> <p>-pogadanki indywidualne i grupowe</p>	<p>Wychowawca, nauczyciele, pedagog, psycholog, wszyscy pracownicy szkoły</p>	<p>Obserwacja Oceny zachowania</p>	<p>IX - VI</p>
<p><u>Edukacja prozdrowotna i proekologiczna.</u></p> <p>1. Wykształcenie i promowanie nawyków zdrowego stylu życia.</p> <p>2. Kształtowanie postawy proekologicznej.</p> <p>3. Szkoła Promująca Zdrowie.</p>	<p>- uwzględnienie w tematyce lekcji zagadnień dotyczących edukacji prozdrowotnej oraz tematów dotyczących racjonalnego odżywiania się i zasad zdrowego stylu życia.</p> <p>- zachęcanie do aktywności fizycznej</p> <p>- Udział w</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele pedagog, psycholog, pielęgniarka szkolna</p>	<p>Zapisy tematów w dziennikach, sprawozdania z realizacji programów</p>	<p>IX – VI</p>

<p>4. Aktywność fizyczna.</p>	<p>programach: „Oddech i wszechobecny kurz” kl. IIa, IIb, IIIa „Tydzień promocji zdrowia”</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie udziału uczniów w zajęciach sportowych - realizacja programu profilaktyki prozdrowotnej: „Trzymaj formę”, „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży” - Udział w Światowym Dniu Zdrowia, Dniu Walki z AIDS, - Udział w programach o tematyce sportowej - „Zdrowe żywienie na co dzień” - pogadanki dla uczniów i spotkania ze specjalistami (dietetyk, diabetolog, pielęgniarka szkolna) – -Udział w programach: „Mleko w szkole”, Szkolny program promocji zdrowia „Zdrowie nie tylko w mowie” - Ankiety z obszaru Szkoły Promującej Zdrowie (uczniowie, rodzice, nauczyciele, pracownicy szkoły) - zajęcia wychowania 			
-------------------------------	---	--	--	--

	fizycznego (w tym określanie przez lekarza konkretnych ćwiczeń, które ewentualnie nie może wykonywać dziecko, nie zaś zwalnianie dziecka z całej lekcji bądź promowanie przez dziecko kultury fizycznej w szkole),			
Spędzanie czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> - alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego - wypoczynek czynny i bierny -rozwijanie czytelnictwa u uczniów jako bezpiecznej i zdrowej formy spędzania czasu wolnego 	Wychowawcy, nauczyciele, dyrektor.	Obserwacja, wywiady.	IX - VI
Bezpieczeństwo w świetle przepisów szkolnych .	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja pracy szkoły –dyżury nauczycieli, monitoring - zapoznanie uczniów z regulaminami dotyczącymi bezpieczeństwa w szkole /w tym regulaminami pracowni i wycieczek/ - zapoznanie uczniów 	<p>Dyrektor, wicedyrektorzy, wychowawcy i</p> <p>nauczyciele przedmiotów</p>	Obserwacja zachowań.	IX - VI

	<p>z procedurą ewakuacji z budynku szkoły</p> <p>- próbna ewakuacja</p>			
<p>Udział w zajęciach lekcyjnych i profilaktycznych, bezpiecznego korzystania z internetu.</p>	<p>-zapoznanie uczniów na lekcjach informatyki z siecią komputerową i bezpiecznym oprogramowaniem</p> <p>- pogadanki o zagrożeniach w cyberprzestrzeni.</p>	<p>nauczyciele, wychowawcy, wolontariusze</p>	<p>Zapisy tematów w dziennikach</p> <p>Inna dokumentacja szkolna</p>	<p>IX - VI</p>
<p>Wyrównywanie szans edukacyjnych</p>	<p>- zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne</p> <p>- praca dydaktyczna w oparciu o opracowane wymagania zgodnie ze wskazaniami poradni PPP.</p> <p>- prowadzenie zajęć zespołów korekcyjno-kompensacyjnych i</p>	<p>Dyrekcja</p> <p>wychowawcy,</p> <p>nauczyciele psycholog,</p> <p>pedagog, logopeda, reedukator,</p> <p>nauczyciele wspomagający</p>	<p>Analiza oferty pomocowej pod względem dostosowania do potrzeb.</p> <p>Dokumentacja szkolna</p>	<p>IX – I</p> <p>II - VI</p>

	<p>formułowanie indywidualnych planów pracy z dziećmi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie zajęć w ramach zespołów wyrównawczych. - prowadzenie zajęć rewalidacyjnych - konsultacje i porady udzielane rodzicom - indywidualizacja procesu nauczania - socjoterapia - pomoc nauczyciela wspomagającego 			
Wyrównywanie szans rozwoju społecznego	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc psychologiczna i pedagogiczna w szkole - edukacja włączająca - pomoc materialna w tym: dofinansowanie obiadów, zapomogi losowe, wnioskowanie o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej, - wnioskowanie o wgląd w sytuację rodzinną, realizacja rządowych programów 	<p>Wychowawcy, dyrektor, wicedyrektorzy, pedagog, psycholog, Rada Rodziców</p>	<p>Monitorowanie indywidualnych przypadków</p>	<p>IX – I II - VI</p>

	pomocowych i innych.			
Praca z uczniem zdolnym.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów - indywidualizacja procesu nauczania - udział w zajęciach pozalekcyjnych (koła zainteresowań) - udział w konkursach 	Wychowawcy, nauczyciele.	Obserwacja, wpisy w dziennikach.	IX - VI

11. OCZEKIWANE EFEKTY

1. Zbudowanie wizerunku szkoły bezpiecznej, przyjaznej każdemu uczniowi.
2. Zwiększenie osobistego zaangażowania i motywacji do abstynencji i powściągliwości.
3. Zwiększenie zrozumienia, że przyjmowanie środków psychoaktywnych nie jest w zgodzie z wartościowym stylem życia.
4. Wzrost wiedzy oraz świadomości uczniów na temat przemocy, uzależnień oraz przeciwdziałania tym zjawiskom.
5. Umiejętne radzenie sobie w sytuacjach zetknięcia się z przemocą i uzależnieniami.
6. Nabycie zdolności samodzielnego dokonywania wyboru zachowań właściwych dla zdrowia własnego i innych.
7. Zwiększenie motywacji do systematycznego i punktualnego uczęszczania na zajęcia szkolne.
8. Nabycie umiejętności korzystania z zasad savoir – vivre’u i podniesienie poziomu kultury osobistej.
9. Nabycie umiejętności bezpiecznego radzenia sobie z agresją oraz pokojowego rozwiązywania konfliktów i problemów, respektowanie norm społecznych.
10. Asertywność i tolerancja.
11. Kształtowanie postawy prozdrowotnej i proekologicznej.
12. Nabycie umiejętności bezpiecznego korzystania z technologii informatycznych.

12. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

- włączanie rodziców w organizację czasu wolnego uczniów,
- organizowanie wystaw uczniowskich i ukazanie możliwości tkwiących w ich dzieciach,
- przeprowadzanie spotkań dla rodziców na zasadzie dyskusji,
- przybliżanie rodzicom potrzeb i pragnień ich dzieci,
- udział w „Dniach otwartych” i zebraniach klasowych

- kontakt z rodzicami poprzez dziennik elektroniczny i dzienniczki uczniów
- przedstawienie Radzie Rodziców planu wychowawczego szkoły,
- zapraszanie na rozmowy indywidualne rodziców, których dziecko przekroczyło regulamin szkoły,
- gromadzenie przez wychowawcę i pedagoga informacji o dzieciach pochodzących z rodzin wielodzietnych lub patologicznych, celem szukania najkorzystniejszego rozwiązania problemów,
- prowadzenie pogadarek i prelekcji w klasach na spotkaniu z rodzicami,
- zapraszanie rodziców na uroczystości szkolne,
- współpraca z rodzicami w organizacji wycieczek, imprez klasowych
- udzielanie porad rodzicom i udzielanie informacji odnośnie zajęć pozalekcyjnych
- dbanie rodziców o odpowiedni strój i wygląd dziecka.
- indywidualny kontakt z rodzicami (wychowawca – nauczyciel – pedagog – psycholog – dyrektor – wicedyrektor – terapeuta – rodzic)
- współpraca z rodzicami w celu objęcia ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną

13. EWALUACJA PROGRAMU

1. Rozmowy i wywiady z uczniami, rodzicami oraz nauczycielami.
2. Liczba uczniów biorących udział w zajęciach profilaktycznych i pozalekcyjnych, w konkursach, imprezach klasowych i szkolnych.
3. Analiza wytworów pracy uczniów i stopnia ich zaangażowania w proponowane działania.
4. Udział w formach zewnętrznego doskonalenia zawodowego z zakresu profilaktyki.
5. Obserwacja uczniów w różnych sytuacjach.
6. Analiza frekwencji semestralnej i rocznej.
7. Prowadzenie kart absencji uczniów.
8. Ankieta badająca zmianę postaw wśród młodzieży na koniec roku szkolnego.